

Miljö- och energidepartementet

103 33 STOCKHOLM

M2015/1539/S

Yttrande över slutbetänkandet SOU 2015:43 – Vägar till ett effektivare miljöarbete

Svensk Energi är elbranschens gemensamma röst.

Svensk Energi har noterat att Miljö- och energidepartementet remitterat rubricerat betänkande. Med hänsyn till att våra medlemsföretag är angelägna om att statens miljöarbete bedrivs på ett effektivt och ändamålsenligt sätt, lämnar vi ett antal principiella synpunkter på utredningens slutsatser och förslag.

Svensk Energi anser att utredningen har redovisat ett antal intressanta slutsatser och förslag. Vi konstaterar dock att flera av förslagen inte är tillräckligt genomarbetade och analyserade för att kunna införas i nuvarande utformning. Vi har dock valt att inte enbart avgränsa våra synpunkter till de avsnitt av betänkandet som miljö- och energidepartementet önskar synpunkter på. Svensk Energi anser att det finns viktiga resonemang och problembeskrivningar samt förslag i avsnitt 11.4 som departementet bör beakta i sitt fortsatta arbete. Därför har vi valt att med utgångspunkt från vad vi anser behöver förbättras i dagens system, peka på viktiga problem som behöver lösas.

Övergripande synpunkter

Omfattning uppdraget

Svensk Energi anser att utredningen har lyckats fånga in relevanta myndigheter (såsom Kammarkollegiet och Länsstyrelserna) i sina förslag trots att uppdraget var begränsat till att se över de myndigheter som låg under dåvarande miljödepartementets ansvarsområde.

Problembilden

Svensk Energi delar den problembild som målas upp i betänkandet nämligen att myndighetsstyrningen i viss mån är vag och inte tillräckligt operativ, men samtidigt detaljerad. Det finns också allvarliga brister i effektivitet samt på regional nivå enhetlighet, rättsäkerhet och konkurrensneutralitet i tillståndsgivning och tillsyn. Det finns också ett strukturellt problem i den nuvarande vattenförvaltningen.

Nedan kommenteras vissa avsnitt i utredningens redovisning av överväganden och förslag**11.1-11.3 Miljömål och myndighetsstyrning**

Både företag och myndigheter har ett ansvar och en roll att spela för att bidra till uppfyllandet av de nationella miljö kvalitetsmålen och det övergripande generationsmålet. Svensk Energi anser att en tydlighet beträffande vad som förväntas av olika myndigheter och även andra aktörer, rörande deras bidrag till uppfyllandet av miljö kvalitetsmålen är av vikt. Detta kan bidra till en mer effektiv hantering av konflikter mellan de olika miljö målen där idag miljö mål av lokal karaktär ofta tenderar att få högre prioritet än mål av global karaktär så som klimatmål.

11.4 En ny myndighet för tillståndsprövning, tillsyn och tillsynsvägledning

Svensk Energi anser att utredningens intention att lösa de problem som målats upp ovan är mycket lovvärt. Svensk Energi anser dock inte att det är lämpligt att så som utredningen föreslår att samla både tillståndsgivning och tillsyn i en och samma myndighet. Föreningen menar att dessa roller även i framtiden måste hållas isär.

Vidare har föreningens medlemsföretag goda erfarenheter från de mål (A-mål och vattenmål) där de fem Mark- och miljö domstolarna är första instans. Vi kan därför inte tillstyrka den delen av förslaget som innebär att all tillståndsprövning i första instans samlas till **en** tillståndsgivande myndighet. När det gäller prövningen i de tolv Miljöprövningsdelegationerna hos berörda länsstyrelser delar vi som sagt utredningens problembeskrivning. Svensk Energi är därför inte främmande för att diskutera förutsättningarna för att i ett långsiktigt perspektiv skapa **en** gemensam prövningsorganisation, för alla typer av tillstånd till miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet. En grundförutsättning är dock att arbetet i en sådan gemensam organisation bedrivs på samma sätt som sker i domstolarna i dag, vad gäller bland annat organisation, arbetsformer och oberoende.

Svensk Energi delar som sagt utredningens slutsats att det finns ett klart behov av att effektivisera det statliga miljöarbetet. Våra medlemsföretag upplever att projekt som bedrivs hos dem, som t ex innefattar såväl miljöåtgärder som ökad energiproduktion och ökad reglerförmåga, är svåra att genomföra bl a med hänsyn till osäkerhet när det gäller berörda myndigheters ambitionsnivå vid utövande av sitt uppdrag. Denna osäkerhet kan t ex hämma nödvändig utveckling av vattenkraften. Det är viktigt att kunna säkerställa att myndigheter som deltar i tillståndprocesser även tar i beaktande gällande energipolitik. Nedan beskriver vi en tänkbar modell som kan bidra till förbättrad statlig styrning. Vi tar även upp behovet av en uppdaterad beskrivning av "det allmänna miljöintresset".

Företrädare för det allmänna miljöintresset

Svensk Energi stödjer utredningens förslag att endast **en** statlig myndighet som part ska kunna företräda det allmänna miljöintresset.

Däremot anser utredningen att myndigheter som kan tillföra sakkunskap i tillståndsprocessen även fortsättningsvis ska kunna ha en roll i processen som expertmyndigheter. Utredningen pekar dock på att olika myndigheter kan ha inbördes motstridiga intressen i en tillståndsprocess. Svensk Energi anser att detta påpekande är värt att uppmärksamma i den fortsatta beredningen av betänkandet. En modell där **en** statlig myndighet svarar för att samla ihop yttranden från relevanta myndigheter och sedan avger ett samlat yttrande i tillståndsärendet, kan bidra till att det statliga miljöarbetet effektiviseras. Härigenom kan säkerställas att olika expertmyndigheters synpunkter i ett tillståndsärende, kan prioriteras och vara i samklang med exempelvis den energipolitik som riksdagen står bakom. En sådan modell torde också bidra till att förutsebarheten ökar för de verksamhetsutövare som planerar att uppföra nya anläggningar eller genomföra uppgraderingar av befintliga verksamheter.

Svensk Energi anser att det finns ett klart behov att tydliggöra nuvarande myndighetsuppdrag i det statliga miljöarbetet, som enligt miljöbalken och gällande myndighetsinstruktioner är formulerat som *”att tillvarata miljöintressen och andra allmänna intressen”*. Vi kan inte hitta en tydlig definition av dessa intressen och anser alltså att det ur styrningssynpunkt är nödvändigt att på lämpligt sätt stadfästa en *”modern”* beskrivning. Vi anser t ex att detta myndighetsuppdrag bör innebära att myndigheter i sitt agerande i tillståndsprocesser även måste beakta klimatproblematiken, som enligt vår uppfattning bör väga tungt när myndigheter företräder det allmänna miljöintresset.

Omprövningsmål

Svensk Energi saknar resonemang eller förslag rörande vilken eller vilka myndigheter som enligt utredningen i framtiden bör kunna initiera omprövningsmål.

Enligt vår uppfattning bör i framtiden omprövning kunna initieras endast av en central myndighet. Härigenom kan tillgodoses att omprövningar sker på ett resurseffektivt sätt och i förekommande fall med utgångspunkt från en nationell prioriteringsplan där viktiga samhällsbehov identifierats och där angelägenhetsgraden styr prioriteringen. Det är även viktigt att den aktuella myndigheten har ett tydligt uppdrag i det statliga miljöarbetet, se avsnittet ovan.

11.5 Vattenförvaltning av kvaliteten på vattenmiljön

Behovet av styrning och genomsyrande samordning är förstås även viktigt när det gäller den verksamhet som ligger under Vattenmyndigheterna. Svensk Energi stödjer förslaget att Vattenmyndigheterna avvecklas och att deras verksamhet flyttas till Havs- och vattenmyndigheten eller den centrala myndighet som bedöms lämplig. Samtidigt bör de varierande regionala förutsättningarna tas hänsyn till. Svensk Energi anser att det är viktigt att näringslivet får insyn i denna myndighets arbete. I dagsläget finns näringslivet representerat i Vattenmyndigheternas Vattendelegationer. Svensk Energi anser därför att utredningens förslag bör kompletteras med att näringslivet ska vara representerat i rådet.

Ett led i att säkerställa statlig styrning och *”kontroll”* i miljöarbetet kan alltså vara att föra över Vattenmyndigheternas/delegationernas beslutsfattande till **en** central myndighet. Givetvis förutsätter detta att en sådan central myndighetsfunktion tilldelas erforderliga resurser.

Här ser vi en koppling till den nationella strategi som Havs- och Vattenmyndigheten och Energimyndigheten redovisade förra året, och som för närvarande är föremål för "utveckling". Genom en centraliserad normgivning kan säkerställas att ambitionsnivån i det statliga miljöarbetet föregås av erforderliga politiska avvägningar, exempelvis med utgångspunkt från gällande energipolitik.

11.6 Miljöforskningens tillgänglighet

Generellt så ser Svensk Energi positivt på förslaget att tillgängliggöra existerande forskning och ta fram ny kunskap där behov identifierats inom miljöområdet. Vi har dock ingen synpunkt på om detta bör styras genom inrättandet av ett råd på Formas.

Stockholm som ovan

Svensk Energi

Pernilla Winnhed

Verkställande direktör

Cecilia Kellberg

Ansvarig miljö- och klimatfrågor

